

زلزله

و

عزای ملی

تئوریهای در باره زلزله

درباره منشأ و علت پیدایش زلزله ؛ فرضیه‌های زیادی گفته شده که ما به بعضی از آنها اشاره میکنیم . ولی چنانکه خود دانشمندان میگویند ، همه اینها «فرضیه» است و هیچکدام بر حلقه قاطعیت علمی و تجربی غیر قابل انکار ، نرسیده است .

میگویند : زمین لرزه تکان سطحی قشر زمین نیست ، بلکه نشانی از بهم ریختگی درونی آنست که شاید در ۷۰ کیلومتری عمق زمین بظهور رسیده باشد ؛ برای اینکه زمین ما که شبیه یک گوی گردمی باشد ، میان پر نیست ، بلکه در داخل زمین خالی گاه‌هایی وجود دارد که گاهی شکست میخورد و فرو میریزد و این شکستگی یا فرو ریختگی قسمتی از خاکها ، باعث ضربه‌ای میشود که بصورت امواجی از قعر به سطح زمین منتقل میشود ؛ درست بشکل امواجی که در سطح دریاچه ایجاد میگردد !

گروهی هم معتقدند که : زلزله ناشی از حرکت مواد مذاب زیر زمین ، و فشارهای بخارات درون زمین میباشد ؛ یعنی بخارها و گازهای زیر زمینی... که ممکنست از توده فلزی گداخته‌ای که هسته مرکزی زمین را تشکیل میدهد و حرارت آن بین ۲۶۰۰ تا ۳۵۰۰ درجه میباشد یا علاء دیگر ؛ پیدا شود... وقتی میخواهند خارج شوند ، بقشر جامد زمین فشار می‌آورند و یک قسمت از زمین را سوراخ میکنند و همین امر باعث میشود که قسمتی از سطح زمین تکان میخورد ؛ و از همینجاست که دیده شده پس از زمین لرزه های سخت ؛ کوه‌های آتشفشان خیلی قدیمی هم شروع با آتشفشانی کرده اند !

«فیلپ بوردرل» در مقابل سؤال «چه عاملی موجب زلزله میشود؟» مینویسد که : «علم امروزی به این سؤال جوابهای فرضی میدهد... بر اثر فشارهای داخلی ، توده های عظیمی بهم

فشرده میشوند ، رویهم می‌لغزند و منفجر میگردند . شکافها ایجاد میشود و تصادم توده‌های داخلی زمین ؛ مانند انفجار واقعی ، بصورت موجی در سطح خاک پراکنده میشود ، گاهی ضربه بقدری شدید است که شکاف تا سطح زمین ادامه مییابد و قشر خارجی ترک بر میدارد (۱) باید دید که این کشش و انبساط در این انقلاب و آشوب زمین که ایجاد تکانه‌های مغرب میکند از کجا می‌آیند ؟ اینجاست که فرضیات هم جوابگوی مسئله نیست .

و بعضی از دانشمندان هم زلزله را ناشی از واکنش آثار رادیو آکتیویته قسمتی از قشر جامد زمین میدانند و میگویند که این از آثار رادیو آکتیویته است که قشر جامد زمین حرکت نوسانی بی‌قاعده‌ای پیدا میکند و بصورت امواج طولی و عرضی منتشر میگردد و زمین میلرزد ؛ نظریه دیگری که از قدیم بوده و اخیراً نیز بعضی از دانشمندان آنرا تایید کرده‌اند ؛ آنست که زمین لرزه ؛ بستگی بتحولات کرات آسمانی دارد . مثلاً پرفسور والری میر ونوبچ ، دانشمند شهیر زلزله‌شناس اخیراً اعلام کرده که ؛ « زمین لرزه با فعالیت خورشید ارتباط دارد و اگر خورشید فعالیتی نداشته باشد ، هرگز زمین لرزه روی نمیدهد .

دآلبرت مایکل‌سون ، استاد دانشگاه شیکاگو عقیده دارد که پوسته زمین هر ۱۲ ساعت یکبار مانند جزر و مد دریا در حدود ۵۰ سانتی متر بلند میشود بعید بنظر نمیرسد که منشأ این حرکت دریاها و قشر خاکی زمین ، جاذبه ماه بوده باشد .

بعضی دیگر ؛ روی حساب آمار ؛ و تناوب در تاریخ وقوع زلزله‌ها ؛ که اغلب در اواصل یا اواخر ماه بوقوع می‌پیوندد و قراین دیگری مدعی هستند که اصولاً عامل اصلی ایجاد زلزله همین قوه جاذبه مریخ و ماه و خورشید است که حتی آب دریاها را هم تا ارتفاع ۲۰ متر بطرف خود میکشند . . .

یعنی نیروی جاذبه ماه و خورشید ، آب را که قابل انطاف و کشش است ؛ میتواند پس از فعل و انفعالهایی بطرف خود بکشد بطوریکه آب دریاها بشکل مخروط کم ارتفاعی ، بالا میروند ولی قشر جامد زمین چون قابل انطاف نیست ؛ نخست استقامت میورزد ولی پس از کششها و کوششهایی سرانجام در مقابل تأثیر ماه و آفتاب ، شکست میخورد ؛ و نیروی مقاومت خود را از دست میدهد و بالمال حرکاتی در سطح آن ایجاد میشود که آنرا «زلزله» مینامند .

اینها نمونه‌هایی از تئوریهای دانشمندان درباره منشأ و علت پیدایش زمین لرزه است و البته چنانکه اشاره شد ؛ هنوز از صورت فرضیه خارج نشده و روی یک حساب علمی دقیق

(۱) زلزله سان فرانسسکو در سال ۱۹۰۶ با اندازه‌ای شدید بود که شکافی بطول ۹۰۰

کیلومتر و عرض ۷ متر ایجاد کرد .

و تجربی گفته نشده است و حتی پس از این زمین لرزه اخیر ایران - طبق گزارش سرویس های علمی خبر گزاریهای خارجی و نوشته جرائد مهم اروپا و امریکا - دانشمندان جهان اعلام کردند که : «هنوز بشر نتوانسته است بدستی علل پیدایش زمین لرزه را دریابد» و فرضیه هم جوابگوی مسئله نیست .

لرزش دائمی زمین و قدرت زلزله ایران !

میگویند زمین همیشه در حال لرزش است ؛ و دستگاههای سیموگراف در طی سال ، بیش از دهها هزار لرزش را ضبط میکنند ؛ ولی فقط بعضی از آنها که از نوع الف و ب و ج باشند ایجاد خسارت می کنند .

البته دانشمندان زلزله را از لحاظ انرژی و شدت یا دامگنی توده بانواع الف - ب - ج - د - ه تقسیم کرده اند که نوع د - ه آن اصولاً مخرب نیست و نوع ج آن فقط در ساختمانهای سست بنیاد ایجاد خسارت میکند .

و روی این حساب که زمین همیشه میلرزد ؛ میگویند : «بر روی کره زمین کمربندی نامرئی موجود است که ۹۰ درصد زمین لرزه ها در امتداد آن بوقوع می پیوندد ، این کمربند شامل حوزه مدیترانه از مراکش تا ترکیه - و جبال آلپ است که از طریق جبال کارپات و قفقاز به هیمالیا میرسد . از هیمالیا به برمه و از آنجا به اندونزی و سپس به جزائر فیلیپین ملحق می شود .

این کمربند از فیلیپین به ژاپن و از ژاپن تا کالیفرنیا ادامه مییابد و در حوالی زلاند جدید مانند حلقه بهم می پیوندد» (۱) پس ایران هم از سر زمینهای است که در مسیر زلزله واقع شده و دستگاه سیموگراف امیرآباد - زلزله سنج - همیشه زمین لرزه های خفیفی را ثبت میکند ولی هرچندی یکبار زمین لرزه سختی بسراغ میهن ما میآید - که شاید از نوع ج یاب باشند - ولی در نتیجه سستی ساختمانها و کلی بودن خانه های دهات ، خسارات جانی و مالی فراوانی بیار میآورد

یکماه پیش زمین ایران لرزید و همه را ترسانید ؛ و شدت و قدرت آن ؛ چنانکه دانشمندان اعلام کردند ، از قدرت بمبهای معمولی اتمی شوروی بیشتر بود .

انستیتوی زلزله شناسی د اوسلاوا واقع در سوئد ، اعلام کرد که : زلزله اخیر ایران صدبار شدیدتر از زلزله «اقدیر» واقع در مراکش بود که در یکسال قبل ۱۲ هزار نفر را کشت .

(۱) : از نوشته فیلیپ بوردرل .

دانشگاه «استکلم» هم اعلام داشت که: «عتربه دستگاه سیموگراف این دانشگاه بر اثر شدت زلزله ایران، منحرف گردید، اما در ابتدای وقوع زلزله، «عتربه سیموگراف ۶۰۰ درجه همیکروگال، نشان داد. این رقم ۵ برابر رقمی است که معمولاً هنگام ثبت آزمایشهای جاری اتمی شوروی روی تابلوی سیموگراف دانشگاه استکلم دیده میشود (هر میکروگال معادل یک صدم پلیترا تعاش زمین است).

این نمونه‌ای از قدرت الهی بود و آن هذبه تذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلاً .
(این تذکری است برای هر فردی که خواستار پی‌مودن راه الهی است).

فاجعه‌ای که بیارآمد!

دراثر این حادثه؛ و بهمت کلی بودن خانه‌های ده‌ها قین دعات مثلث قزوین؛ ساوه و همدان متجاوز از ده هزار نفر از خواهران و برادران دینی‌ما؛ اعم از کوچک و بزرگ بقتل رسیدند؛ و ده‌ها هزار نفر هم بی‌خانمان شدند...

مردم مسلمان تهران و شهرستانهای دیگر، بنا به وظیفه انسانی و اسلامی که داشتند؛ سراغ بلازده‌ها و مصیبت دیده‌ها رفتند و طبق اقتضای وظیفه دینی و برادری خود از هر گونه کمک و همراهی دریغ نداشتند... چرا که مطبوعات کشور هم ابراز همدردی کردند، هر کدام بنحوی از مردم طلب کمک نمودند، مکتب اسلام هم طی اعلامیه فوق‌الماده ای که در سراسر ایران منتشر کرد؛ لزوم کمک‌های اساسی و فوری را یادآوری نمود و اکیپ‌های دوستان مکتب اسلام از تهران به محل فاجعه اعزام شد!

و طبق خواست انسانیت؛ یار سوم بین‌المللی؛ یار عامل دیگری؛ دول خارجی - حتی آنها تیکه یک میلیون نفر مسلمان را در الجزائر کشتند و یک میلیون نفر دیگر را در فلسطین آواره ساختند - و سازمان‌های غیره کشورهای دیگر هم بکسک زلزله زدگان شتافتند و کمک‌های نقدی و جنسی خود را به شیر و خورشید سرخ ایران؛ تحویل دادند.

و پایه هم از واتیکان کمکی فرستاد که نخست نوع و کیفیت آن معلوم نبود، ولی بعدها طبق نوشته روزنامه‌ها روشن شد که ایشان؛ همچنین کاردینال اسپلن؛ رهبر کاتولیک‌های آمریکا؛ فقط چند هزار دلار کمک کرده‌اند!

از طرف دیگر بعضی از روزنامه‌های با اصطلاح ملی؛ هم با آب و تاب اعلام کردند که : ۲۰۰ کیلو مواد آنتی بیوتیک ! از طرف حکومت قانونی اسرائیل ! یکصد عدد پتو از طرف دولت ۲۰۰ کیلو آنتی بیوتیک از طرف شهرداری تل آویو و ۵۰۰ کیلو مواد خوراکی و ۳۶۰ کیلو شوكلات و شیرینی ؛ و چند دست لباس از جهود بایران رسیده است .

آری اینها را جرائد و مجلات ملی ؛ که بقول «آمارگیرشان» تمام ارقام کمک ها را نوشته بودند «باعکس و تفصیلات» منتشر ساختند ولی حتماً تعجب خواهید کرد که بشنوید بعضی از آنها ، حتی کوچکترین اشاره ای هم به صدها هزار ریال کمک های تقدی و شخصی و دهها میلیون ریال کمکهای تسبیبی آیات عظام قم و نجف و علمای بزرگ تهران و شهرستانهای دیگر ایران ، نکردند . .

بدون هرگونه اغراق گویی و مبالغه ای، چندین میلیون تومان کمک تقدی و جنسی ؛ در اثر مستقیم فتاوی علمای ایران و همکاری و عاظم بزرگ جمع آوری شد که هم اکنون با همان پولها تحت نظرهیات های صالحی ، ساختمان چندین دهکده در قزوین و اطراف ساوه شروع شده است . .

ولی جرائد و مجلات ملی ؛ - با استثنای بعضی از آنها - باین مسئله اشاره هم نکردند . و گویی میلیونها تومان کمک تسبیبی و دهها هزار تومان کمک تقدی و شخصی آنان ، باندازه شندرقازفلان «استقینکه دنیائی» و اظهار تأسف و پاپ، ارزش نداشت که آقایان مدیران جرائد و ارباب مطبوعات ، در این باره حقیقت را بنویسند و گرنه چگونه میتوان قبول کرد و توجیه نمود که آمار گیر مجله ای ۷۵ ریال کمک بلیط فروشی را بدست می آورد ولی از ارقام کمک های آیات عظام و علماء بزرگ مطلع نمیشود ، یا از برگزاری مجلس ترحیم فلان فرقه باخبر میشود ولی از برگزاری مجلس یادبود باشکوه و پر عظمتی که از طرف «دوزه علمیه قم» در «مسجد اعظم» برپا شد ، بی خبر میماند . (۱)

میلیونها تومان کمکی را که بازرگانان مسلمان ؛ از جوهه شرعیه دادند ؛ جز با اجازه حاکم شرع و مجتهد ؛ مقدور و امکان پذیر نبود ؛ و اگر فتاوی آیات عظام نبود ؛ هرگز اینهمه پول و کمک جمع آوری نمیگردید و هرگز نخستین ساختمان مسکن باین زودی شروع نمیشد .

(۱) : علاوه بر کمک های شخصی و تسبیبی آیات عظام ، علمای بزرگ شهرستانهای تبریز ، شیراز ، اصفهان ، مشهد ، کاشان و . . . با دعوت اهالی در مساجد اقدام بجمع آوری کمک های معنوی بپی نمودند . . . ولی اخبار آن ؛ فقط در گوشه و کنار اخبار شهرستانها ، چشم میخورد و از عنادین درشت و تپترهای صفحات اولیه جرائد ملی ؛ بی نصیب بودند ؛ . .

درست است که آقایان نمی‌خواستند تظاهراتی بکنند و کمک‌های آنان هم برخلاف بعضی دستگاهها و سازمانها ، برای رقابت و احیاناً علل دیگر! نبودولی پاروی حق گذاشتن و حقیقت را منتشر ساختن ، آنهم در جائیکه مجلس ترحیم انجمن یهود ایران و مسیحیان تهران ! و شندرقاز کمک پاپ و چند کیلو شوکلات اسرائیل را با آب و تاب و عکس و تفصیلات در صفحات جرائد خود منعکس ساختند . . . انصافاً غیر منصفانه بوده و بلکه مغرضانه است .

کمک بزرگان قوم !

از مسائلی که در این بین قابل توجه بود ، اینست که در مسئله کمک بزلزله زدگان ، بزرگان قوم ! و طبقات بالا و خوشگذران و افراد هزار قامل ، کوچکترین کمکی نکردند . . . آری ! در حادثه ناگواری که یکنه دنیا می‌ها از آن طرف دنیا بکم آمدند ! و یهود عنود ! برای تظاهر ، و اغفال مردم ما از سرزمین غصب شده فلسطین چند کیلو شوکلات فرستاد ! و شیر و خورشید هم قبول کرد ! صاحبان کاخهای ساخته شده از پول ملت ، بسراغ ملت بلادیده نیامدند ! و برای تظاهر هم که شده باشد ، هیچگونه اقدامی نکردند . . .

یکی از جرائد هفتگی تهران ! در این زمینه مینویسد : « آنها که آسمان خراش‌های ۱۵ و ۲۰ طبقه پنجاه میلیون تومانی در خیابانهای تهران ساخته‌اند . . . آنها که باندازه کشور سوئیس ملک و آب دارند ! آنها که کارخانجاتشان پنجاه الی صد میلیون تومان ارزش دارد ! آنها که در بانکهای خارجی ۱۰ و ۲۰ و ۳۰ میلیون دلار موجودی دارند ، آن سنا توره‌های میلیاردی که در هر گوشه مملکت آب و ملک دارند ، و برای وجود خود از بودجه کشور کاخ‌سنا ۶۰ میلیون تومانی می‌سازند و سنگ مرمرش را از ایتالیا وارد میکنند . و آن مقاطعه کاران و مهندسی که در عرض این چند سال هریک بیش از ۵۰ میلیون تومان از راه همین گونه ساختمانها برده‌اند . . . آن عده ای که تمام نعمات این مملکت انحصار با آنها دارد ، نیمی از بودجه کشور باید صرف حفظ آنها و اولاد و مایملک آنها بگردد . . . در این موقع که « قهر طبیعت » (۱) بسراغ هم - و طنان بلادیده ما آمده و زلزله بیش از ده هزار نفر را کشته هنوز یکشاهی کمک نکرده‌اند - یک شاهی نداده‌اند : هر چه جمع شده و کمک برده‌اند از طرف همین توده مردم ، همین طبقات سوم و چهارم و همین جنوب شهرها و لات و پاتاها و آسمان جلاها بوده است . . .

آری ! چنین است انسانیت و بشر دوستی کسانی که امروز از دسترنج آنان بهره می - گیرند و فردا بعنوان کردن « وطن در خطر است » ! برای حفظ منافع نامشروع خود ، از توده‌های اصیل میهن ما تقاضای کمک خواهند کرد ! .

« قهر طبیعت و کفاره گناهان

اغلب جرائد و مجلات ! و بعضی از شعزای نوپرداز ! و حتی بعضی از سخنرانان درسی

زلزله را خشم زمین! و قهر طبیعت نامیدند و یکی از آنان با استهزا و تمسخر نوشت که: «این قهر طبیعت برای کفار گناهان است!».

مانمیدانیم! که چرا از باب جرائد حاضر نیستند اسم و خدا را بیاورند و چرا نمی توانند قبول کنند که زلزله یکی از آیات الهی است که روی مصالحی هرچندی یکبار پس از بشر می آید! در حالیکه خود می نویسند: هنوز دانشمندان فضا تسخیر کن هم نتوانسته اند علت زلزله و منشأ پیدایش آنرا درک کنند.

علاوه! طبیعتی! که قهر میکند! اگر در کوه و شعور و خشم دارد که طبیعت نیست، و اگر ندارد چگونه با قهر خود هزاران نفر را بقتل میرساند؟ آیا آیات الهی را منکر شدن! غیر از این تواند بود؟ و گذشته از اینها، دهاتی قزوینی و ساوه ای که گناهی نکرده تا کفار گناه بدهد، گناه آنان فقط همین است که حقوق آنان ضایع شده و از بین رفته است و ناچار در خانه های گلی عهد بوق و دقبانوس بسر میبرند و زلزله هم که می آید؛ نخست بنیانی را خراب میکند که سست بنیاد است!

اما گناهکاران واقعی، آنانی که سزاوار عذاب الهی و پس دادن کفار هستند؛ کسانی هستند که در تهران و شهرهای بزرگ دیگر؛ یاد اروپا و آمریکا، از پول همین ملت؛ پولش و میکساری مشغولند و لااقل حاضر نمیشوند که مخارج یک شب میکساری خود را، با آنان - یعنی بخود ملت - بدهند و کوچکترین کمکی را بنمایند.

گناهکاران کسانی هستند که در بحبویه عزای ملی در «هتل و لگ» شب نشینی تشکیل میدهند تا از عایدی آن؛ بنفع زلزله زدگان استفاده کنند، آنهم بدست بعضی از سازمانهایی که پول را جمع میکنند و جیب خود را پر میکنند

گناهکاران کسانی هستند که بر نامه مجلل هنرمندان؛ اوه گاردن پارتی؛ تشکیل می دهند و همه هنرمندان! را جمع میکنند تا بنوشند و بخوانند و برقصند و از عایدی آنهم بفکر بیچارگان باشند! گناهکاران کسانی هستند که از راههای نامشروع صاحب آلف والوف شده اند ولی در این حادثه رقت بار؛ همانند هر حادثه و فاجعه ملی دیگری؛ کوچکترین قدمی بر نداشتند و شماردهیچ روزنامه ای، اسم و خبری از رقم کمک یک نفر از آنان - میلیاردها؛ سناتورها؛ و سرمایه دارها؛ مالکها و .. - را نخواندند!

اماطبقات اصیل اجتماع ما، بازاریان و کارگران و دهقانان و کشاورزان و رنجبران؛ آنها که خود آهی در بساط ندارند؛ آنان صادقانه آنچه که داشتند در طبق اخلاص گذاشتند و بمصیبت زده ها کمک کردند...

در هر صورت؛ بقتل رسیدن عده ای؛ در هر بلای؛ دلیل آن نیست که آنها لیکه مردند آدمهای بدی بوده اند؛ یا آنها لیکه زنده مانده اند. آدمهای خوبی هستند! این کارها در نزد خداوند عالم، برای خود قاعده و حسابهایی دارد که درک آن برای مردم مادی امکان پذیر نیست. آری کارهای خدا؛ روی حکمت و نظم و مصالحی است که درک آن برای مردمی که در مادیات غوطه میخورند؛ مقدور نیست...